

- 734 Explicatur doctrina Bartoli in l. non solum, & si mandato, ff. de injuriis.
- 735 *Judex domicilii, & originis, rei criminis, potest cognoscere de delicto commissio extra suum territorium.*
Ex contradicibus ad delicta recte deducitur argumentum quad effectum fortendi forum.
- 736 *Judex domicilii, & originis, est competens ad procedendam via accusationis contra reum, non via inquisitionis.*
- 737 *Via inquisitionis pertinet ad vindictam publicam, & oriur ex injuria reipublica facta.*
- 738 *Judex non tenet inquisitionem facere de delictis extra suum territorium commissis à subditis.*
Regulariter in Judice potestas cum necessitate conjuncta est.
- 739 *Contraria sententiam, Judicem originis, & domicilii, posse procedere aduersus subditum via inquisitionis, multi Doctores tenuerunt, & quibus fundamentis.*
- 740 *Resolutio huius difficultatis est maxime controversa.*
- 741 *Conciliatio insignis viri doctoris Francisci Caldera in hoc articulo.*
Oppida, & Civitates unius Regni, vel Republica, unum corpus efficiunt.
- Offensa facta in qualibet parte corporis, roti corpori facta censetur.
- 742 *Predicta conciliatio non videtur tollere difficultatem hujus articuli.*
- 743 *Resolutio ex nova Authoris consideratione, & num. 744,*
- 745 *Cum in loco originis, aut domicilii viget statutum, ut possit procedi via inquisitionis aduersus cives, ob delicta patrata extra territorium, *Judex loci, domicilii, & originis, procedit via inquisitionis.**
- Barones in Regno Neapolitano frequenter habent privilegia cognoscendi de delictis subditorum extra territorium commissis, & sic procedunt aduersus vasallos via inquisitionis.
- 746 *Vagabundus ex delicto punitur, & accusatur, ubiunque reperitur.*
Qui fugit à parte ob delictum patrum, non amittit domicilium, neque censetur vagabundus.
- 747 *In loco delicti proceditur aduersus delinquentem presentem, & absentem, & n. 748.*
- 748 *Adversus reos presentes unus est fere modus procedendi, tam de iure communis, quam Regio Castellae, & Neapolitano, & quis sit.*
- 749 *An reus sit relaxandus sub fidejussionibus, & trahatur in hac re due regula, una affirmativa, alia negativa.*
- 750 *Damnum pena pecuniarum, aut alia non corporali, qui appellavit, potest relaxari sub fidejussionibus à Judice à quo.*
- Temporalis relegatio, seu exilium, quod Hispani vocant, non est pena corporalis.
- 752 *Quomodo procedatur aduersus reos fugitivos, & coniunctos, de iure communis, & veteri iure Castellae partitarum.*
- 753 *Quomodo procedatur aduersus absentes contumaces, de iure noviore Regni Castellae.*
- 754 *Quomodo procedatur aduersus contumaces, de iure, & praxi Regni Neapolitani.*
- 755 *De iure Saxonum, quomodo procedatur aduersus contumaces, remissive.*
- 756 *Judex quantum in se est, procurare debet, ut delinquens conjecturatur in vincula.*
- 757 *Judex aduersus absentem à suo territorio commorantem in alieno, uitetur literis requisitoris, hortatoris, seu subsidariis, missis ad Judices ubi reus moratur.*
- 758 *Ujus literarum requisitoriarum admittitur inter Judices, ad diversos effectus.*
- 759 *An Judex requisitus teneatur fidem adhibere quibuslibet literis requisitoris ad cum missis, sine ulteriori causa cognitione.*
- 760 *Judicem debere obsequi requisitoris, illisque fidem habere, sine ulta causa cognitione, sententia quorundam.*

- 761 *Judex requisitus habet vicem executoris.*
- 762 *Non debet Judicem requisitum exequitionis mandare decreta requirenti sine previa aliquai causa cognitione, sententia aliorum magis communis, & usi recepta.*
- 763 *Quoniam sunt crimina mere Ecclesiastica, difficultas; & sententia eorum, qui existimant, crimen mere Ecclesiasticum esse, quod capitulo prohibet sola lege divina supernaturali, an est verum sola lege Pontificia, & reficitur.*
- 764 *Crimen mere Ecclesiasticum esse, vel ratione personae, vel rei in qua, vel loci in quo committitur, aut ratione paenae, sententia aliorum, que tamen non est ad rem.*
- 765 *Crimina mere Ecclesiastica esse, que solo iure canonico prohibentur, & improbanter.*
- 766 *Delictum mere Ecclesiastica esse, que vel solo iure canonico prohibentur, vel de quibus laici Judices cognoscere non possunt, sententia, que difficultatem non explicat.*
- 767 *Crimen mere Ecclesiasticum esse, quod principaliter resipicit potentiam, vel reverentiam Dei, sententia aliorum, & improbat.*
- 768 *Certum est, esse delictum mere Ecclesiasticum, quod prohibetur sola lege canonica, & non civili.*
- 769 *Delictum mere Ecclesiasticum est etiam illud, quod etiam lege civili sit prohibitum, statutum est iure canonico esse crimen Ecclesiasticum, ut crimen heresis.*
- In causa heresis non separatur quæstio facti à questione iuris, & de questione facti in illa non cognoscit secularis.
- Ratio ex Alphonso de Castro cur Judex secularis non cognoscatur, neque puniat de heresi.
- 770 *Illa esse crimen mere Ecclesiastica, in quorum examine, & definitione involvitur discernenda materia causarum mere Ecclesiasticarum.*
- Cetera crimina, si dumtaxat prohibeantur iure civili, sunt mere secularia, & corum punitione non periret ad Ecclesiasticos, nisi ratione personae: si vero prohibeantur utroque iure, sunt mixti fore, & ambo Judices Ecclesiastici, & secularis cognoscunt contra laicos, servata preventiois prærogativa.
- Quæ sint crimina mixti fore, remissive.
- 772 *Judex secularis requisitus pro exequitione sententie Ecclesiastici in causa mere Ecclesiastica civili, vel criminali, debet impari brachium sine ulteriori causa cognitionis.*
- 773 *Cum Judex Ecclesiasticus implorat brachium pro exequitione sententie contra Clericum degradatum, non potest secularis formare novum processum.*
- Secularis fundat jurisdictionem in Clericum degradatum, per qualitatem degradacionis.
- 774 *Degradato clericu non se intrummittit secularis in processu degradationis, securus in impositione penae.*
- 775 *Judex secularis requisitus ab Ecclesiastico pro exequitione sententie late in crimen mixti fore, imparit brachium eisdem diligenter adhibitis, quibus uitetur ad impetrandum auxilium alteri seculari.*
- 776 *Si Judex secularis iuste requisitus denegat auxilium, poterit excommunicari.*
- 777 *Judex secularis ab alio seculari requisitus, non tenetur fidem adhibere literis hortatoriis afferentiibus, quem est delinquens.*
- 778 *Judex adversus absentem à suo territorio commorantem in alieno, uitetur literis requisitoris, hortatoris, seu subsidariis, missis ad Judices ubi reus moratur.*
- 779 *Practica exequendi literas hortatoriis.*
- 780 *Quoniam exceptiones proponi possint coram requisito, remissive.*
- 781 *Quibus remedias utendum sit circa expeditionem, & exequitionem literarum hortatorialium remissive.*
- 782 *Forus loci delicti in criminalibus est praestantior, & majoris efficaciae ceteris foris.*
- 783 *Judex loci delicti quoad punitionem ejus, formationemque processus, preferitur ceteris omnibus Judicibus competentibus, & eo poterit remissionem rei, ad eum ex quocumque loco, & foro debet remitti.*
- 784 *In foro conscientiae non attenditur locus delicti ad fortiendum forum, & que sit ratio.*
- 785 *Delinquens in Terra Baronis contra ipsum Baronem, non fori sui forum in loco delicti, neque potest puniri à Barone, sed solum carcerari, & remitti ad superiori,*
- 786 *In sua causa nemo potest esse judex.*
Ab hac regula non reciditur, nisi in supremis Principibus, Papa, aut Regibus, qui possunt esse Judices in propriis causis, civilibus, & criminalibus.
- Honestius, & decentius est, ut supremi Principes suas causas aliis adjudicandas committant.
- 787 *De injuria Baroni facta non potest cognoscere officialis Baronis, sive delegatus, sive ordinarius, sed solum potest reum carcerare, & ad superiorum rem remittere.*
- Quisque probibetur esse Judex in causa suorum.
- 788 *Quod quis per se facere non potest, non potest per alium.*
Idem censetur tribunal Baronis, & officialis, quemadmodum Episcopi, & Vicarii.
- 789 *Baro non habet jurisdictionem circa suas causas, & ita eam alii non dat.*
- 790 *Ex contractu facto cum Barone, aut Domino loci in eius territorio, non sortitur forum contrahens in loco contractus.*
- 791 *Barones in Regno Neapolitano sunt officiales Regii. De delictis Officialium acti, & passi, sola Magn. Cur. cognoscunt.*
- 792 *Contra sententia officialem ordinarium Baronis potest cognoscere de delicto patrato in offendam Baronis, habet non levia fundamenta.*
Patri, Domino, & Patrono, interdicunt officium jurisdicendi in causa criminali filii, servi, aut liberti, aut familiaris, non in civili, & ratio discriminis.
- Injuria nostrorum nobis fiunt.
- Causa justa suspicionis contra Judicem est consanguinitas litigantium.
- Suspicio non reddit Judicem incompetentem.
- 793 *Officialis Baronis est officialis Regius, & exercet jurisdictionem nomine Regis, non nomine Baronis, & non dependet à Barone post factam nominationem, neque est ad nutum amovibilis.*
In Regno fore omnes Barones habent primas, & secundas causas.
- 794 *Confessio jurisdictionis regulariter censetur fieri cumulative.*
Cum datur annexa feudo est privativa, & non cumulative.
- Dominus directus non potest se intrummittere in primis causis occurrentibus in terris vasallorum.
- Officialis Baronis potest recusari uti suspectus in causis Baronis, ex quo arguitur esse Judicem competentem in ejus causa.
- Adversarius nihil opponendo contra Judicis personam jurisdictionem ejus confirmat.
- Pater potest esse Judex in causa filii, si non recusetur.
- 795 *Contractus factus cum aliquo tangam cum statim recessu forum non tribuit; sed delictum semper tribuit forum.*
- 796 *Commune Neapolitanorum axioma de delictis Officialium solam Magnam Curiam cognoscere, versus est, non esse accipiendum de delictis passi.*
- 797 *Officialis Baronis, si nihil opponitur contra ejus personam, potest esse Judex de causa Baronis, verum recusatus, etiam non solemniter, est removendum.*
- Actus etiam nullus in judicialibus sustinetur, parte non opponente.
- Statuto annullante actum, etiam ipso iure debet intelligi, si petatur.
- Item clausula irritans contrafactum Carleval. de Judicis, Tom. I.

- 798 *Injuriam notoriam sibi illatam in officio officianando (quod dicitur) potest punire Baro, & officialis ejus.*
- Non defers Judicii honorem, quem debet, potest puniri verbis asperis, & reprehensione dura.
- 799 *Item in dicta multa, aut pena graviori, quod declaratur ibi.*
Non solum formatu processu, sed de facto, & ex abrupto potest punire Judex injuriosos in ipsum pro tribunali sedentem.

QUÆSTIO SEPTIMA.

De foro delicti,

SECTIO PRIMA.

Quibus modis delinquens ex delicto, & apud quos Judices forum sortiatur.

- Conclusio, & regula prima generalis statuitur, in 716 loco delicti sortiri forum delinquentem, ut ibidem possit civiliter, & criminaliter agi aduersus ipsum, & possit accusari, seu denunciari de delicto ibidem commisso, aut ratione ejus ob interesse partis offenditæ conveniri: Judex ejus loci sit competens, & legitimus ad procedendum civiliter, & criminaliter aduersus ipsum, eumque carcerandum, condemnandum, & puniendum. Eam probat textus in leg. si cui 7. §. idem Imperator, & in l. ultima, ff. de accusatione. & in l. i. & Authent. qua in Provincia, Cod. ubi de criminalibus agi oportet. & in authent. ut nulli Judicium licet, cap. 5. seu §. si vero quis comprehensorum, collat. 9. titul. 17. Tradunt Glossa in l. i. verb. commissa, & in d. Authent. qua in Provincia, verb. deliquit. Azo in summa, Cod. ubi de criminalibus agi oport. numer. 1. Cynus in d. l. i. Bartolus ante numer. 1. Albericus numer. 1. Baldus num. 1. & 2. Angelus, num. 1. Salycetus num. 1. Paulus num. 1. Fulgosius num. 1. & omnes in d. Authent. qua in Provincia, num. 1. De jure canonico probatur ex textu in capit. de illis, ultimo 6, quæst. 3. in capit. licet ratione, ultima, de foro compet. & ibi nota Glossa, & omnes Canonizæ, & in cap. 1. de raptoribus, & in capit. 1. de privilegiis in sexto, Marianus Socinus in cap. postulati, numer. 4. de for. comp. ubi per numeros sequentes latissime, & optime tractat materiam, & in cap. 1. n. 12. de raptoribus. De jure Regio Castellæ, probatur ex l. 32. tit. 2. part. 3. ubi Glossa decima quinta, & in l. 15. tit. 1. par. 7. ubi Glossa prima copiose exponit, & in l. 1. & 3. tit. 16. l. 8. recipit, ubi Azevedus. De jure Regni Neapolitani probatur ex pragmat. 1. ubi de delicto quis deb. conv. ubi Rovitus ex numer. 1. notant Bossius tract. diversorum, tit. de foro comp. n. 46. Julius Clarus l. 5. sentent. §. fin. q. 39. num. 1. & q. 1. 2. & 3. & q. 85. num. 1. & ad hac loca Bajardus, &c alii addentes, Decianus tractat. criter. l. 4. cap. 17. num. 1. & seqq. Farinac. in præ. crim. q. 7. ex num. 1. Covarruvias in practicis, cap. 11. num. 3. Thesaurus l. 4. quæst. forens. q. 55. in principio, & num. 1. Cardin. Tufcus liter. F. concl. 440. Cevallos tom. 2. communium, q. 678. num. 1. Barbosa in l. heres absens 19. §. proinde, in articulo, de foro delicti, ex num. 1. ff. de judeciis, Tepatus in compendio variarum, tit. 134. Duenas regul. 377. forum, Medicus regul. 2. num. 48. Averdanus respons. 40. num. 1. Molinus de brachio seculari, cap. 40. ex n. 1. Boerius dec. 270. num. 2. Francisc. Marcus dec. 179. n. 1. & dec. 713. num. 1. 2. part. Franchis dec. 37. n. 1. Riccius collectan. 854. Syntagma commun. opinion. l. 3. tit. 13. n. 1. & per totum. Ratio autem hujus conclusionis ea est, quoniam jus naturale postulat ne delicta maneat impunita, leg. ita vulneratus, ff. ad l. Aquil. imo ut committentes delicta condignis afficiantur penes, l. si area 71. §. id. quod vulgo, ff. de fidejussionibus. Impune autem peccaret quisque nisi posset Judex loci in quo delinquit illum coercere; sed expectandus esset Judex domicilii, aut originis, qui illi penam imponeret: nam facile ponam effugeret, aut fugiens ex loco delicti, & republica frequenti injuriarum, & delictorum copia male vexata periclitaretur. Alias addet ex Covarruvia d. cap. 11. num. 3. Peguera dec. 66. Molino d. cap. 40. num. 1. quas inferius adducemus sectione sequenti, n. 802.
- Amplia primo predictam primam conclusionem, & regula